

Pled d'avertura da la sessiun da favrer 2021

President dal Cussegl grond Martin Wieland

(Valair vala il pled discurre)

Stimada dunna vicepresidente dal Cussegl grond, preziada Regenza, charas collegas e chars collegas

La sessiun da favrer 2020 è stada l'ultima sessiun normala dal Cussegl grond en il Grischun. La sessiun d'avrigl è daventada ina victima dal coronavirus, e dapi lura essan nus ans radunads mo pli ina suletta giada, sut cundiziuns pli difficilas, en noss edificis tradiziunal dal Cussegl grond. Cun umiltad stuain nus acceptar che nus stuain ans suttametter a la natira malgrà tut nossas pussaivladads tecnicas e tut nossa savida. Sche nus avain discurre al cumenzament anc da lockdown, da homeoffice e da social distancing, discurren nus oz da mutaziuns da l'Engalterra, da testar, testar, testar, da quarantina e d'isolaziun. Bleras chaussas èn vegnidas annulladas, da veglias disas avain nus stuì prender cumià e la vita sociala sto vegnir inventada da nov. En quest connex vali er da considerar che tscherts cumportaments na pon betg vegnir remplazzads. E gia oz duessan nus ponderar, co che nus rivain puspè enavos a la normalità. Jau appellesch che nus cumenzian a reflectar davart criteris da return e che nus discurren er publicamain da quels. Da nossas expertas ed experts, la taskforce, udin nus oravant tut adina puspè da novas furmas da smanatscha e da novs privels. Oriundamain èn las mesiras da protecziun vegnidas elavuradas en vista a la surchargiada da noss sistem da sanadad. Grazia a questas mesiras ans è restada spargnada la discussiun, tenor tge criteris che pazientas e pazients duain anc vegnir tractads. A las personas responsablas duai per quai vegnir exprimì noss cordial engraziament. Jau pens che quai na deliberescha dentant betg la politica da far ponderaziuns davart questa problematica. Jau sun conscient dal fatg che questas respostas n'èn betg facilas da chattar e ch'ellas dovran ina gronda cumpetenza etica professiunala. A mes avis avain nus l'obligaziun da mussar er per quai soluziuns che vegnan acceptadas en general. Per exempel: Tge ristgas restantas essan nus prontas e pronte da purtar? A partir da tge valurs directivas schlucain nus las mesiras ordinadas? Actualmain discurren nus oravant tut da la valur R. Sche jau hai chapì endretg la furmla da calculaziun, vegn questa valur messa sin nulla pir, cur ch'il virus è extirpà. Sche quai po la finala esser la finamira, na sun jau betg en cas da responder. Ultra da questas valurs matematicas pledesch jau che nus en la politica fetschian ina discussiun detagliada per designar principis socialmain ed eticamain supportabels, uschia che nus pudain preschentar a nossas funcziunarias ed a noss funcziunaris directivas liantas, a las qualas ellas ed els pon s'orientar.

Pli ditg ch'i dura da returnar a la pli gronda normalità pussaivla, e main normal ch'il futur vegn ad esser. En quest connex hai jau main dubis per las occurrenz che vegnan discutadas savens e citadas en la pressa. Uschia per exempel il WEF, il Maraton da passlung da l'Engiadina, matschs da hockey, gist per numnar mo trais. I dat anc diversas autras occurrenz grondas. Cler che l'annullaziun da talas occurrenz chaschuna gronds donn economic. Ma perquai che quellas èn per regla organisadas en moda professiunala, sun jau da buna speranza ch'ellas vegnian puspè svegliadas a nova vita suenter ils temps da corona per puspè gidar a posizunar il Grischun en il mund economic. Dapli temma hai jau per las bleras uniuns pitschnas che na pon ussa organisar naginas occurrenz e betg sa radunar pervia da COVID-19 e che na vegnan forsà mai pli svegliadas a nova vita. Savens vegnan questas uniuns e questas occurrenz organisadas e tegnidas en vita da personas pli veglias. Jau vules encuraschar, gea supplitgar questas personalitads da duvrar lur forza per laschar resuscitar tut quai suenter corona. Perquai ch'i èn gist questas occurrenz, jau las numnel microoccurrenz, microcultura e microevents, che gidan a tegnair ensemen la vita en nossas vischnancas ed en nossas valladas. Ellas èn in element essenzial da la vita publica. Cunquai che questas instituziuns na po betg pli far lur emprovas regularas e sa preschentar publicamain, exista il privel ch'ellas crodian en emblidanza. Ellas na chattan betg pli forzas giuvinas ed il dretg d'existenza vegn retratg ad ellas. Jau pens en quest connex per exempel a chors da giuvenils. Tar lur preschentaziuns pon els entusiasmar giuvinas chantaduras e giuven chantadurs per questa cultura, uschia ch'ellas ed els entran tar els e gidan uschia che nossa cultura da chant uschè impurtanta po survivor.

Ma permettai anc da far in pèr ponderaziuns davart l'obligaziun da purtar ina mascrina. A Vus sco politicras e politichers na stoss jau betg explitgar pli detagliadamain, quant ferm che la comunicaziun sur la mimica ans manca. Pensain en connex cun questa obligaziun da purtar ina mascrina er a noss uffants. Els ston emprender

ch'i na vala betg mo il pled discurrì, mabain ch'ina gronda part da la communicaziun capita er sur la mimica. Er sche questas mascrinas ans dattan ina segirezza pli gronda, stuain nus tuttina acceptar cun umilitad ch'i na dat, ch'i n'ha mai dà e ch'i na vegn mai a dar ina segirezza absoluta. En il Giapun èn las mascrinas vengidas introducidas durant la grippa spagnola. E quest pajais n'è mai pli daventà dal tuttatg liber dad ellas. Guardain bain ch'i na capitia betg il medem cun nus. Er qua duvrain nus valurs directivas, a partir da cura ch'ins po desister da las mascrinas. Lain avair il curaschi d'ans puspè deliberar ad ura da quest pensar da protecziun. Sche quai n'avess betg d'ans gartegiar cunter tuttas aspectativas, va a perder bler, fitg bler da nossa cultura. Na lain betg surlaschar tut a las spezialistas ed als spezialists, mabain lain gidar sco politicras e politichers en discussiuns a definir ils cunfins da la segirezza e da mussar che la vita è adina ina ristga. La natira ans ha adina dominà ed ella vegn adina ad ans dominar. Quai vali d'acceptar cun umilitad.

Cun quai declar jau la sessiun da favrer 2021 per averta.